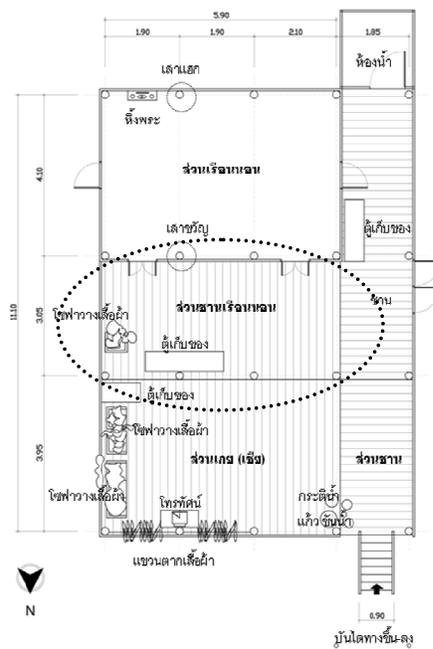

ภาพที่ 4.134
ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นบน ส่วนชานเรือนนอน

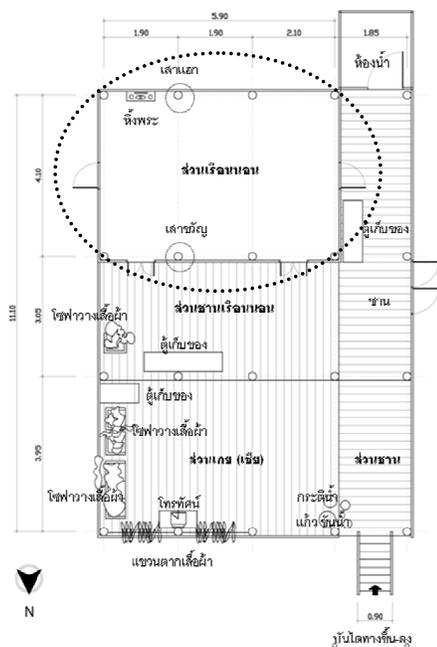
มุมมอง ส่วนชานเรือนนอน

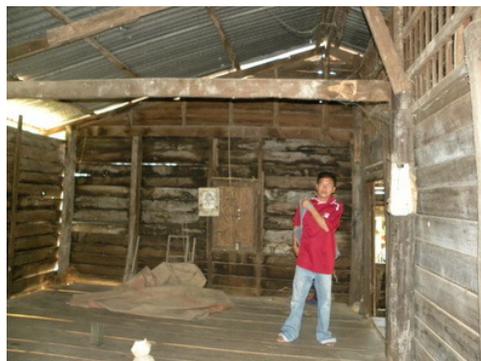
พื้นที่ส่วนชานเรือนนอน เชื่อมต่อส่วนเรือนนอน มีราวระเบียงข้างหนึ่ง เป็นพื้นที่วางตู้เพื่อเก็บของ นอกจากนั้นใช้เป็นที่กองเสื้อผ้าบนเก้าอี้

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

ภาพที่ 4.135
ลักษณะการใช้พื้นที่ชั้นบน ส่วนเรือนนอน

มุมมอง ส่วนเรือนนอน

พื้นที่ส่วนเรือนนอนเดิม มีร่องรอยการเจาะพื้นจากการ
สัมภาษณ์เจ้าของเรือนทราบว่า เจาะพื้นเพื่อปลั๊กสวะ

พื้นที่ส่วนเรือนนอนเดิม ลักษณะเป็นห้องนอนรวม มี
ผนัง 4 ด้าน ภายในโซวีโครงสร้างผนัง โครงคร่าว
ผนัง (เซนต์จิ่ง) และโซวีโครงสร้างหลังคา

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

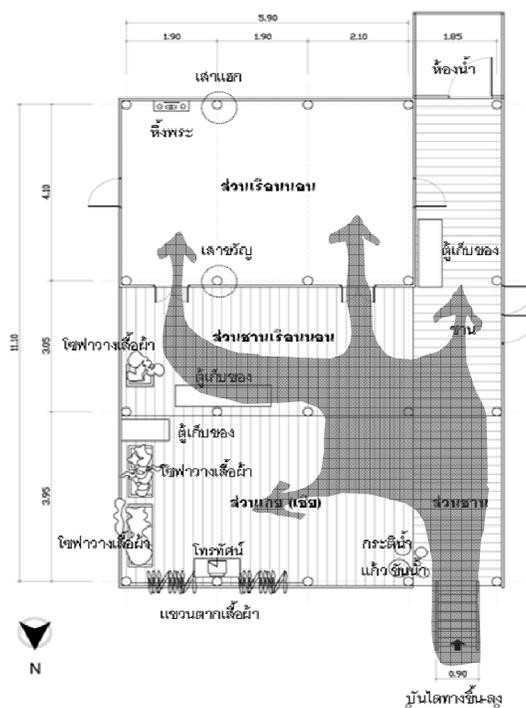
ชั้นบน ประกอบไปด้วย

- ส่วนชาน เชื่อมต่อกับบันได ใช้เป็นพื้นที่เก็บของและในอดีตใช้เป็นส่วนเรือนไฟ เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย ตู้เก็บของ กระจกน้ำดื่ม ถังน้ำ
- ส่วนเกย (เซีย) ใช้เป็นพื้นที่นั่งเล่น ดูโทรทัศน์ แขนงตากเสื้อผ้า วางเก็บของ เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย ตู้เก็บของ ชุดเก้าอี้ ชั้นวางกับโทรทัศน์ รวตากผ้า
- ส่วนชานเรือนนอน ใช้เป็นพื้นที่วางของ มีตู้เก็บของ เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ ประกอบด้วย ตู้เก็บของ เก้าอี้วางเสื้อผ้าทับ
- ส่วนเรือนนอน ปัจจุบันไม่มีการใช้งาน มีหิ้งพระ เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ ประกอบด้วย หิ้งพระ มีจานไว้วางของกราบไหว้ แจกัน แก้วน้ำ
- ส่วนเรือนไฟ ปัจจุบันไม่มีการใช้งาน แต่เดิมใช้พื้นที่ส่วนชานเป็นส่วนเรือนไฟ

4.8.3.2 ลักษณะการสัญจร

ภาพที่ 4.136

ลักษณะการสัญจร

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

4.8.4 ลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรมภายใน

ชั้นล่าง มีลักษณะโถง มีการเสาดลอยแสดงถึงการต้อนรับแขก เพื่อนบ้านที่มาเยี่ยมเยียน มี ระบายปิด 2 ด้าน คือ พื้นดินกับเพดาน ส่วนเพดานโชว์โครงสร้าง คานไม้ ตงไม้ และพื้นไม้

ชั้นบน ประกอบไปด้วย

- ส่วนชาน เชื่อมต่อกับบันไดหลักขึ้น ลง ลักษณะโถง ระบายปิดล้อมมี 3 ด้าน คือ ระบายพื้นไม้ 1 ด้าน ระบายผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดมีหน้าต่าง 1 ด้าน และเพดานที่โชว์โครงสร้างหลังคา

- ส่วนเกย (เซีย) ลักษณะโถง มีราวระบียง ระบายปิดล้อมมี 2 ด้าน คือ พื้นไม้กับ เพดานที่โชว์โครงสร้างหลังคา และโชว์เสาดลอยแสดงถึงการต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมเยียน

- ส่วนชานเรือนนอน อยู่ด้านหน้าเรือนนอน ใช้หลังคาเดียวกับส่วนเรือนนอน มี ระบายปิดล้อม 3 ด้าน คือ ระบายพื้นไม้ 1 ด้าน ระบายผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอนที่มีประตูใช้เข้า ออกส่วนเรือนนอน 1 ด้าน ระบายเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน แสดงถึงลักษณะพื้นที่กึ่ง สาธารณะ ที่แขกสามารถเข้าถึงพื้นที่ส่วนนี้ได้ และมีความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัย

- ส่วนเรือนนอน มีระบายปิดล้อม 6 ด้าน คือ ระบายพื้นไม้ 1 ด้าน ระบายผนังไม้ตี ซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้ (เซนต์ัง) มีหน้าต่างไม้บานเปิดเดี่ยว 1 ชุด จำนวน 2 ด้าน ระบายผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้ (เซนต์ัง) ส่วนบนมีช่องระบายอากาศ ระแนง ไม้ตีแนวตั้งเว้นช่อง มีประตูบานเปิดคู่ 2 ชุด บริเวณด้านหน้าทางเข้าเรือนนอน 1 ด้าน ระบายผนัง ไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน โชว์โครงคร่าวไม้แนวตั้ง (เซนต์ัง) บริเวณหัวนอน 1 ด้าน ระบายเพดานโชว์ โครงสร้างหลังคา 1 ด้าน จากระบายปิดล้อม 6 ด้าน แสดงถึงความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัย

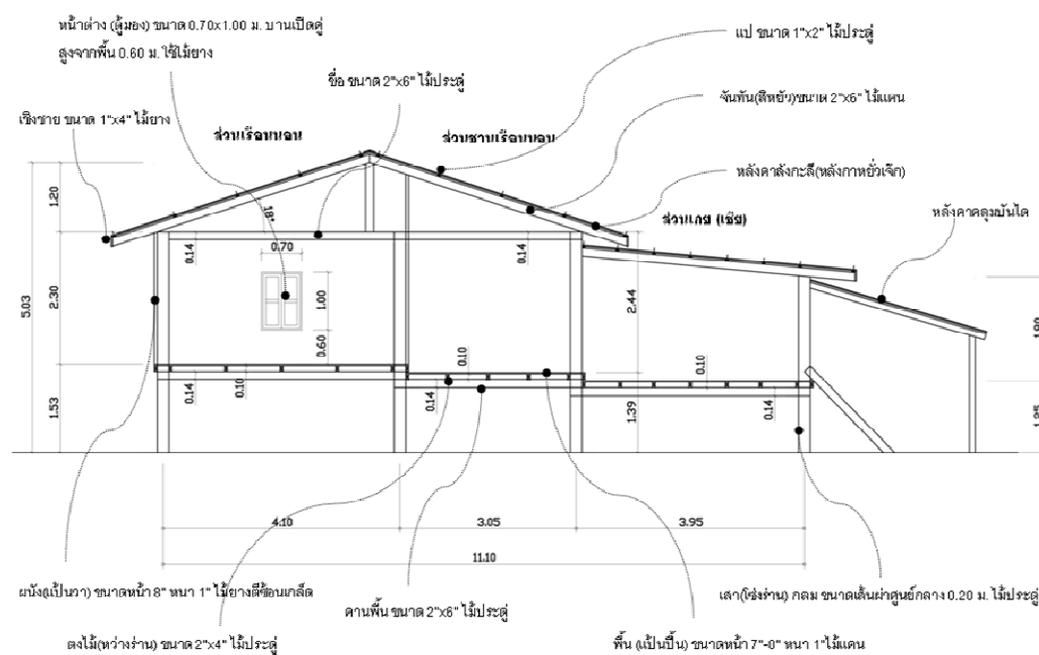
- ส่วนชานต่อ มีระบายปิดล้อม 4 ด้าน คือ ระบายพื้นไม้ ระบายผนังไม้ตีซ้อน เกล็ดแนวนอน มีหน้าต่างบานเปิด 1 ชุด 2 ด้าน ระบายเพดานโชว์โครงสร้างหลังคา

- ส่วนเรือนไฟ แต่เดิมใช้พื้นที่ส่วนชาน ระบายปิดล้อมมี 3 ด้าน คือ ระบายพื้นไม้ 1 ด้าน ระบายผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดมีหน้าต่าง 1 ด้าน และเพดานที่โชว์โครงสร้างหลังคา

4.8.5 ลักษณะทางโครงสร้างและองค์ประกอบเรือน

ภาพที่ 4.137

ลักษณะทางโครงสร้างเรือนและองค์ประกอบเรือน

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

โครงสร้างเรือนและองค์ประกอบเรือน ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- พื้น เป็นพื้นดิน
- เสา (ชิงช้า) ลักษณะเสากลมฝังลงดิน ขนาด $\varnothing$ 0.20 ม. ไม้ประตู้
- คานพื้น เป็นคานเดี่ยว มีลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้ประตู้ ขนาด 2"x6"
- ตงพื้น (หว่างร่าน) เป็นตงเดี่ยว ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้ประตู้ ขนาด 2"x4"

- พื้น (แป้นป็น) ลักษณะเป็นไม้สี่เหลี่ยมแนวยาว ไม้แคน ขนาดหน้าไม้ 7" - 8" (ประมาณ 18 - 20 ซม.) หน้า 1"

- บันได (งันไดร) ใช้ไม้ประคูดูกว้าง 1.05 ม. แม่บันไดขนาด 2"x5" ลูกตั้งขนาด 0.17 ม. ลูกนอนขนาด 0.20 ม. ความหนา 1" มีจำนวนขั้นบันได 7 ขั้น ไม่มีราวบันได มีหลังคาคดุมแยกจากตัวเรือน

- โครงคร่าวผนัง ลักษณะวางแนวตั้ง (เช่นตั้ง) ไม้แคน ขนาด 1"x2"

- ผนัง (แป้นวา) ลักษณะไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ไม้ยาง ขนาด หน้าไม้ 7" - 8" (ประมาณ 18 - 20 ซม.) หน้า 1"

- ประตู (ประตูบอง) ลักษณะบานคู่เปิดออก ไม้แคน ขนาด 0.75x1.70 ม.

- หน้าต่าง (ตูบอง) ลักษณะบานคู่เปิดออก ไม้ยาง ขนาด 0.70x1.00 ม. ระดับความสูงจากพื้น 0.60 ม.

- อะเส ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"

- ซื่อ (โวงไต้ย) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"

- ตั้ง ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"

- ออกไก่ (ตะบ่าง) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้งวางเดี่ยว ไม้แคน ขนาด 2"x6"

- จันหัน (สียั่ว) ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวตั้ง ไม้แคน ขนาด 2"x6"

- แป ลักษณะสี่เหลี่ยมวางแนวนอน ไม้ประคูดูกว้าง ขนาด 1"x2"

- เริงชาย (บันซ่าย) ลักษณะสี่เหลี่ยมแนวตั้ง ไม้ยาง ขนาด 1"x6"

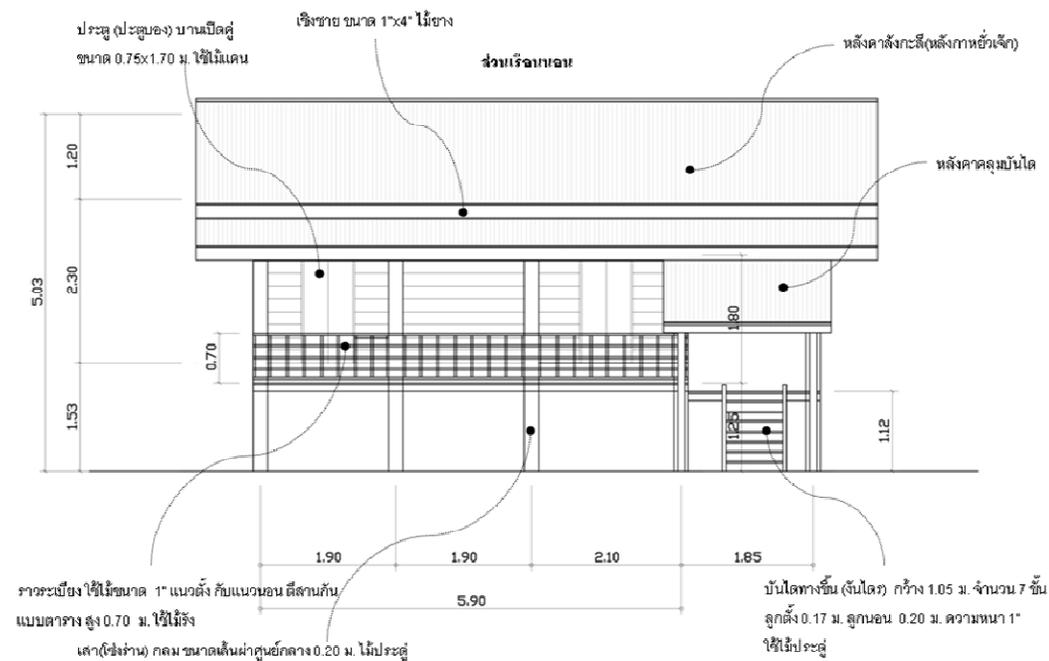
- หลังคา (หลังกาหยั่วเจ็ก) ตัวเรือนหลักทรงจั่ว ส่วนเกย (เขีย) และส่วนอื่นเป็นเพิง ใช้สังกะสี

- ระแนงระบายอากาศหน้าเรือนนอน ลักษณะไม้แนวตั้งตีทับแนวนอนแบบตาราง เว้นช่องไม้พลวง แนวตั้งขนาด 2"x1" แนวนอนขนาด 3"x1" เว้นช่อง 6 ซม. สูง 0.50 ม.

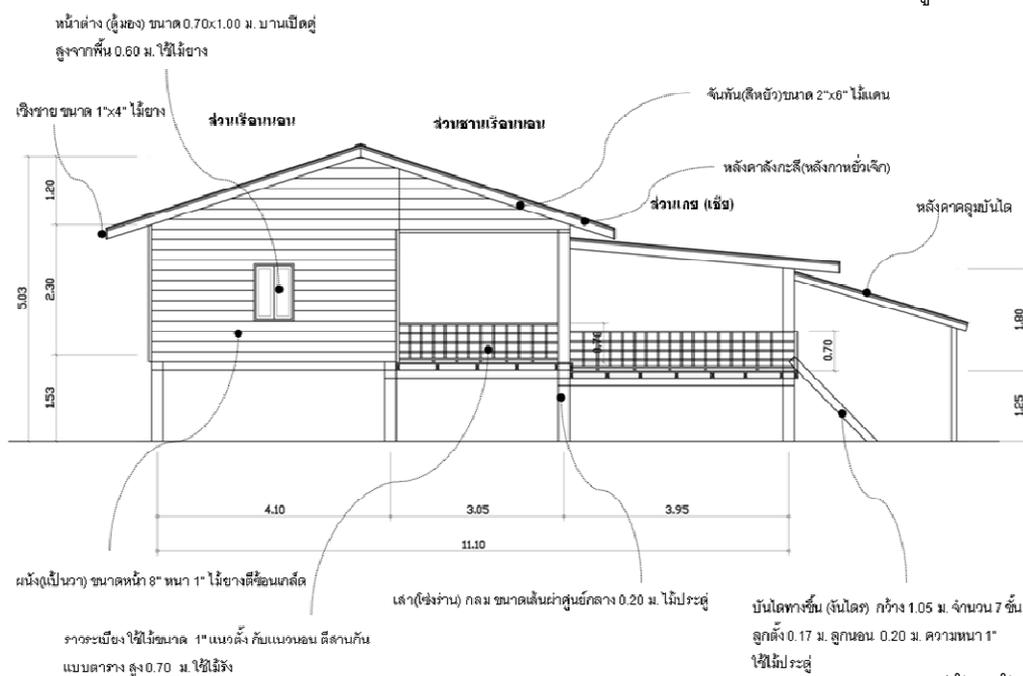
- ราวระเบียง (พะนั๊ก) ลักษณะใช้ไม้แนวนอนตีทับแนวตั้งแบบตาราง ไม้รัง ขนาดแนวนอน 1"x1" แนวตั้ง 1"x1" ราวจับ 1"x1" สูง 0.70 ม.

สรุป โครงสร้างและองค์ประกอบเรือนที่พบ เป็นไม้ทั้งหมด ยกเว้นส่วนหลังคาซึ่งใช้เป็นสังกะสี

ภาพที่ 4.138
รูปด้านหน้าและรูปด้านข้างเรือน

รูปด้านหน้า

รูปด้านข้าง

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

ภาพที่ 4.139
ลักษณะรูปด้านตัวเรือน

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

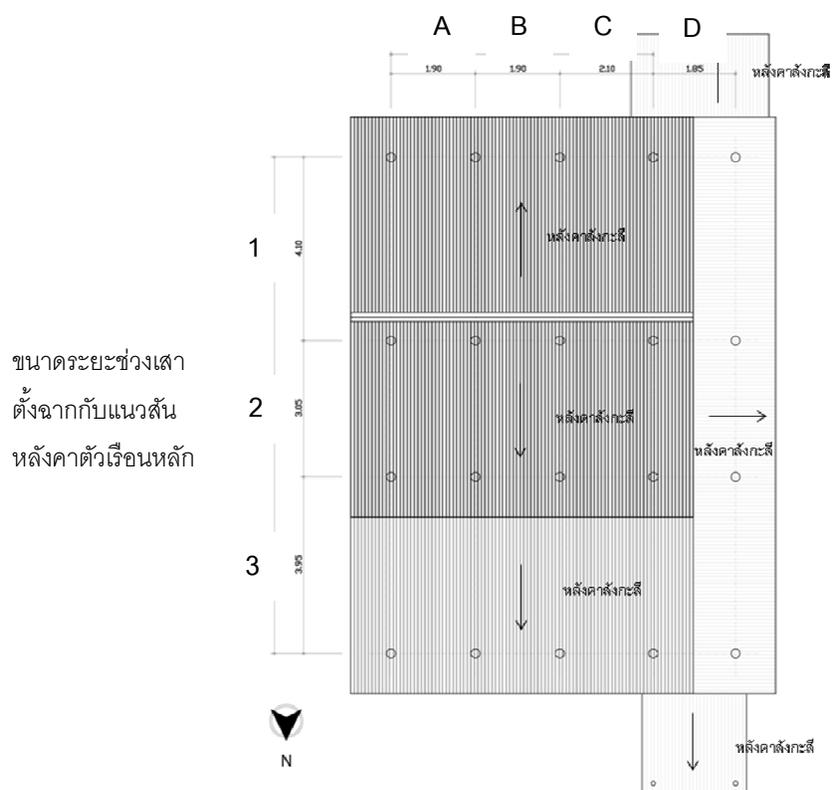
4.8.6 ขนาดและสัดส่วนตัวเรือน

4.8.6.1 ขนาดระยะช่วงเสา

ภาพที่ 4.140

เกณฑ์ในการพิจารณาช่วงเสา

ขนาดระยะช่วงเสานานกับแนวหลังคาตัวเรือนหลัก

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

โดยมีเกณฑ์การแบ่งคือ ขนาดระยะช่วงเสานานกับสันหลังคา และขนาดระยะช่วงเสาตั้งฉากกับแนวสันหลังคา

ขนาดระยะช่วงเสานานกับสันหลังคา

ตัวเรือนหลัก ระยะ A เท่ากับ 1.90 ม. ระยะ B เท่ากับ 1.90 ม.

ระยะ C เท่ากับ 2.10 ม.

ส่วนต่อเติม ระยะ D เท่ากับ 1.85 ม.

ขนาดระยะช่วงเสาแนวตั้งฉากกับแนวสันหลังคา

ตัวเรือนหลัก ระยะ 1 เท่ากับ 4.10 ม. ระยะ 2 เท่ากับ 3.05 ม.

ระยะ 3 เท่ากับ 3.95 ม.

4.8.6.2 ขนาดพื้นที่แต่ละส่วน

- ส่วนชาน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 12.95 ตร.ม.
- ส่วนเกย (เขี่ย) ขนาดพื้นที่เท่ากับ 23.31 ตร.ม.
- ส่วนชานเรือนนอน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 18.00 ตร.ม.
- ส่วนเรือนนอน ขนาดพื้นที่เท่ากับ 24.19 ตร.ม.
- ส่วนเรือนไฟ ขนาดพื้นที่เท่ากับ 7.59 ตร.ม.
- พื้นที่ใช้สอยรวม 86.04 ตร.ม.

4.8.6.3 ระดับการยกพื้นที่ในส่วนต่าง ๆ ของเรือน

- ส่วนชาน กับ ส่วนเกย (เขี่ย) เท่ากับ 0.13 ม.
- ส่วนเกย (เขี่ย) กับ ส่วนชานเรือนนอน เท่ากับ 0.14 ม.
- ส่วนชานเรือนนอน กับ ส่วนเรือนนอน เท่ากับ 0.14 ม.
- ส่วนชาน กับ ส่วนเรือนไฟ ไม่มีการยกระดับ

4.8.6.4 ระดับความสูงของเรือน

- ระดับจากพื้นดินถึงพื้นชั้นบน ความสูงเท่ากับ 1.53 ม.
- ระดับจากพื้นชั้นบนถึงช่อ ความสูงเท่ากับ 2.30 ม.
- ระดับจากช่อถึงหลังคา ความสูงเท่ากับ 1.20 ม.
- ความสูงรวม 5.03 ม.

4.8.7 การประดับตกแต่งส่วนผนังเรือน

4.8.7.1 ผนังหน้าเรือนนอน ผนังตรงกลางติดรูปครอบครัว และติดไม้แกะสลักหัวกวาง และผนังในส่วนนี้ยังมีช่องระแนงไม้ระบายอากาศใช้ไม้แนวตั้งตีทับแนวนอน

4.8.7.2 ผนังเรือนนอน ห้วนอนติดตั้งหิ้งพระ ที่โครงคร่าวผนังแนวตั้ง (เช่นตั้ง)

ภาพที่ 4.141

ลักษณะผนังด้านหน้าเรือนนอน

การตกแต่งผนังติดรูปพอกับแม่เพื่อระลึกถึง และ
รูปทิวทัศน์ต่าง ๆ

ผนังส่วนบนมีช่องระแนงไม้ระบายอากาศ ใช้ไม้
พลวงขนาด 1" แนวดั้งตีทับกับไม้แนวนอนขนาด
2" เว้นช่อง 10 ซม. สูง 0.50 ม.

ประตู (ประตูบอง) บานเปิดคู่
ขนาด 0.75x1.70 ม. ใช้ไม้แคน

ผนัง (แป้นวา) ขนาดหน้า 8" หน้า 1" ไม้ยางตี
ซ้อนเกล็ดแนวนอน

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

4.8.8 การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างเรือน

4.8.8.1 ชั้นล่าง

- เสาคู่ ใ้ห้อยของ
- คานพื้น ใ้ห้อยของ

4.8.8.2 ชั้นบน

- เสาคู่ ภายนอกเรือนนอน ไม่มีการใช้งาน ในส่วนอื่นใช้เป็นที่ห้อยของ ติดรูป และผูกเชือกเพื่อใช้เป็นราวแขวนตากผ้า
- โครงคร่าวผนัง ในส่วนเรือนนอน ใช้ติดรูป และติดตั้งหิ้งพระ
- แป้ ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน

ภาพที่ 4.142

ลักษณะการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างเรือน

ส่วนโครงสร้างแป้ ใช้ติดหลอดไฟส่องสว่างตอนกลางคืน

ส่วนโครงสร้างโครงคร่าวผนัง ในส่วนเรือนนอน ใช้ติดตั้งหิ้งพระ และติดรูป

หมายเหตุ: จากการถ่ายภาพโดยผู้ทำวิจัย (สำรวจเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2552)

สรุป ลักษณะการวางผังเรือนและการใช้พื้นที่รอบตัวเรือน

ลักษณะการวางตัวเรือนหันหน้าจั่วแนวทิศเหนือ - ใต้ ตัวอาคารอยู่ตรงกลางพื้นที่ ซึ่งหน้าตัวเรือนอยู่ที่ทิศตะวันตก และทางเข้า - ออกอยู่ทางทิศตะวันออก พื้นที่รอบ ๆ ตัวเรือนใช้เป็นพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ใช้เป็นพื้นที่ห้องน้ำ พื้นที่ตากผ้า ปลูกต้นกล้วย ต้นมะม่วง ต้นสีเสียด ต้นมะละกอ

ทิศใต้ ไกลถนน และเรือนข้าง ๆ

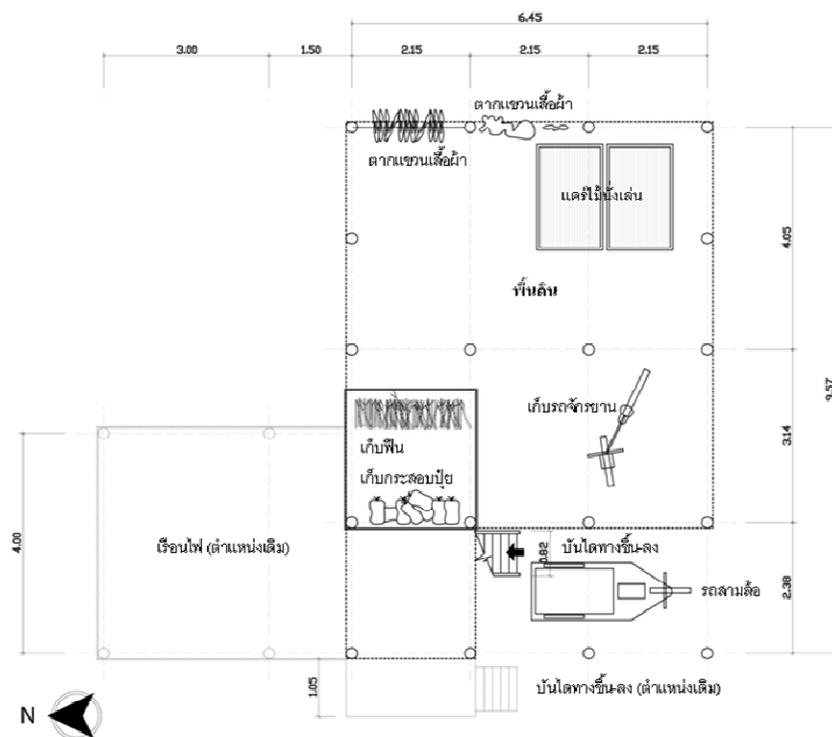
ทิศตะวันออก ใช้เป็นพื้นที่ทางเข้า - ออก ตำแย่งยุ่งข้าว คอกไก่ ปลูกต้นตะไคร้ ต้นมะละกอ ต้นกล้วย ต้นข่า

ทิศตะวันตก ใช้เป็นพื้นที่ปลูกต้นขนุน ต้นข่า ต้นกล้วย ต้นมะม่วง

4.9.2 การวางแปลนเรือน

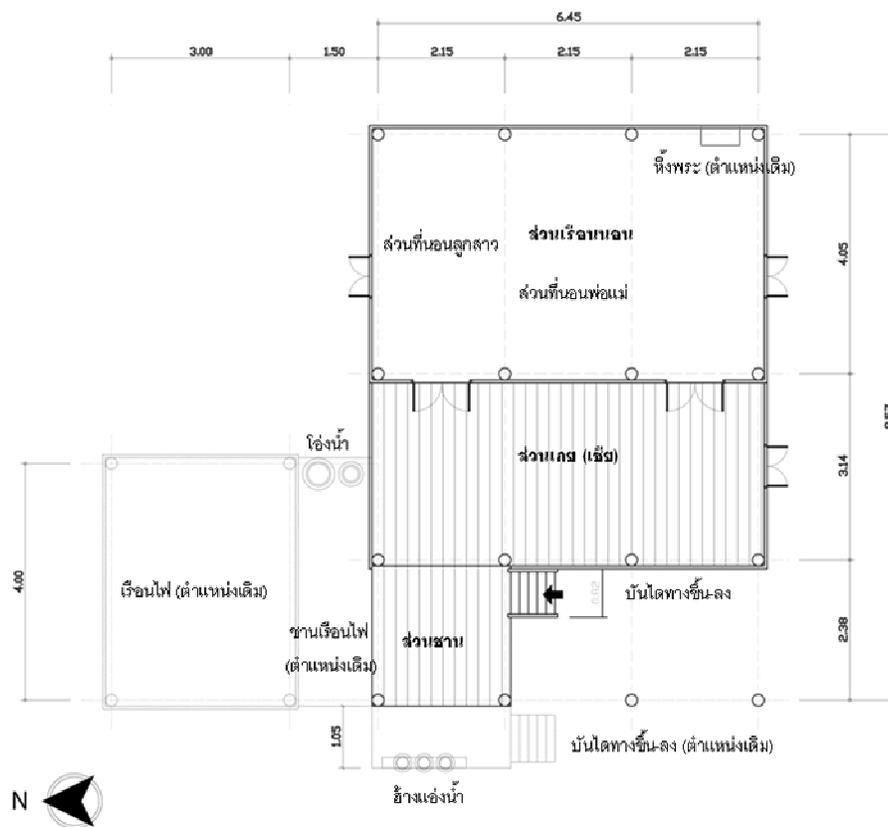
ภาพที่ 4.145

แปลนชั้นล่าง

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

ภาพที่ 4.146
แปลนชั้นบน

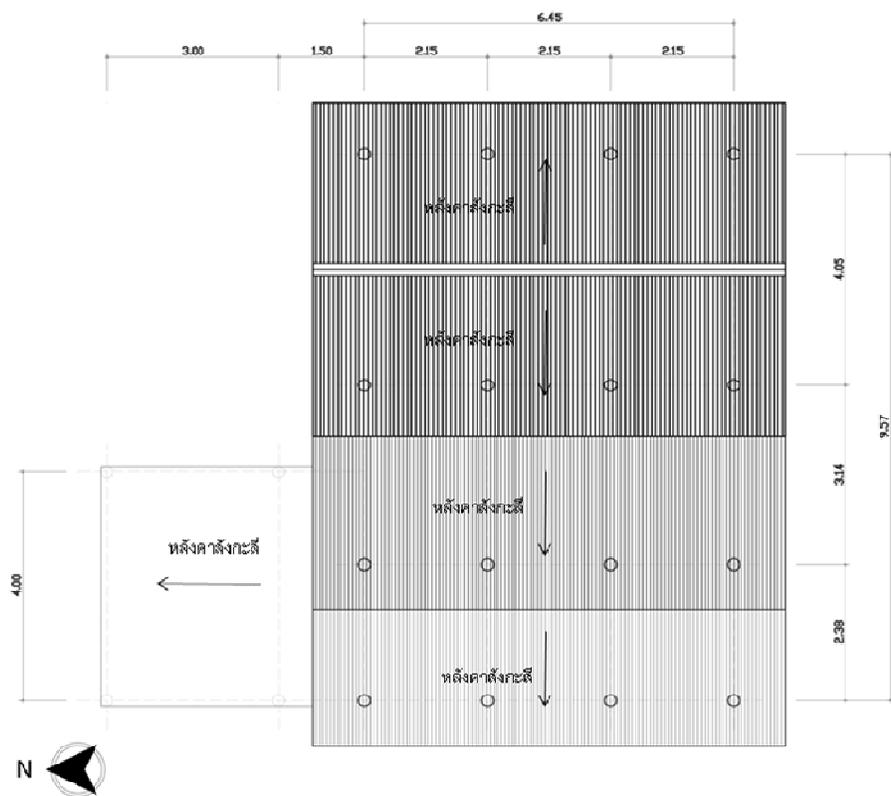
หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

พื้นที่ใช้สอยของเรือนแบ่งเป็น พื้นที่ชั้นล่าง กับพื้นที่ชั้นบน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

4.9.2.1 พื้นที่ชั้นล่าง มีลักษณะโล่งและมีการกั้นพื้นที่บางส่วน ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่นั่งเล่น พื้นที่ตากแขวนเสื้อผ้า กั้นเป็นพื้นที่เก็บของ พื้น กระสอบปุ๋ย และเลี้ยงไก่

4.9.2.2 พื้นที่ชั้นบน ซึ่งประกอบไปด้วย ส่วนตัวเรือนหลักมี ส่วนชาน อยู่ทิศตะวันตก ส่วนเกย (เขี้ยว) ส่วนเรือนนอน อยู่ทางทิศตะวันออก ส่วนต่อเติมพื้นที่ออกมา ซึ่งแต่เดิมมี ส่วนเรือนไฟ ไว้สำหรับเป็นที่ประกอบอาหารและชานเรือนไฟอยู่ทางด้านทิศเหนือ ที่แยกออกจากตัวเรือน

ภาพที่ 4.147
แปลนหลังคา

หมายเหตุ: เขียนโดยผู้ทำวิจัย

4.9.3 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในและการสัญจร

4.9.3.1 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยภายใน

ชั้นล่าง ใช้กั้นเก็บของ เก็บไม้ เก็บฟืน กระจสบใส่ของ รถจักรยาน รถสามล้อ นั่งนอน กินข้าวตอนกลางวัน ตากเสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบด้วย รถจักรยาน รถสามล้อ ไม้ ฟืน กระจสบ รวตากเสื้อผ้า แคร่ไม้